



Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 23. september 2026

Sak 2026/333 - Stiftelsen Diakonova Haraldsplass - org.nr. 938 505 438 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, medlem Joachim Amundsen Trana og varamedlem Sveinung Aas

Sakens bakgrunn

- (1) Stiftelsen Diakonova Haraldsplass (heretter «klager») søkte 1. september 2025 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024. Søknaden gjaldt et søknadsbeløp på 1 437 428 kroner etter forenklet modell.
- (2) Lotteritilsynet sendte 16. november 2025 et brev til stiftelsen med spørsmål til søknaden. Det ble blant annet bedt om mer informasjon om klagers frivillige innsats. Lotteritilsynet ba om en oversikt over private gaver, private tilskudd og medlemskontingent mottatt i 2024. Det ble også bedt om en oversikt over klagers gratis arbeidsinnsats.
- (3) Klager besvarte henvendelsen ved e-post 20. november 2025. I e-posten ble det gitt en oversikt som viste at stiftelsen i 2024 mottok totalt 1 394 896 kroner i private gaver, kirkeoffer og medlemskontingent. Det ble også inngitt en oversikt som viste at stiftelsen hadde hatt over 660 timer med gratis arbeidsinnsats fordelt på ulike aktiviteter i 2024. Klager redegjorde også for stiftelsens fokus og strategi rundt frivillighet.
- (4) Lotteritilsynet avslo søknaden 16. desember 2025, med den begrunnelse at klager ikke hadde dokumentert at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten. Lotteritilsynet viser til at selv om stiftelsen har en andel gaver og gratis arbeidsinnsats, og en andel gratis arbeidsinnsats i underleddene, er forholdet mellom ulønnet og lønnet arbeid for stor til at den frivillige innsatsen kan anses å være en viktig del av virksomheten.
- (5) Klager ba i e-post 19. desember 2025 om utsatt klagefrist, og fikk i e-post samme dag innvilget utsatt klagefrist til 20. januar 2026.
- (6) Klager påklaget vedtaket 19. januar 2026. Det vises til at det i vedtaket er lagt til grunn regnskapstall og lønnede årsverk for hele den juridiske enheten Stiftelsen Diakonova Haraldsplass. Stiftelsen omfatter et sykehjem som underenhet, og tallene herfra er skilt ut i søknaden. Klagers eiendomsvirksomhet er også trukket ut fra søknaden. Klager viser videre til at både sykehjemmet og stiftelsens eiendomsvirksomhet kunne vært plassert i egne juridiske enheter. Hvis eiendomsvirksomheten og sykehjemmet skilles ut, gir dette en høyere frivillig andel sett i lys av antall årsverk og lønnskostnad. Klager har lagt vekt på å skille ut virksomhet som er skilt ut i egen underenhet og eiendomsvirksomheten for å trekke ut det som naturlig ligger utenfor formålet med ordningen. Klager mener derfor

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Vestre Strømkaiaen 13
5008 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

at det blir misvisende å sammenligne andel frivillighet mot regnskapstall fra stiftelsens årsregnskap.

- (7) Klager viser også til at stiftelsen leverer tjenester til andre konsernselskaper. For å justere ned andel lønnskostnader i søknadsgrunnlaget, kunne disse tjenestene vært skilt ut i sin helhet og blitt klassifisert som tjenesteyting til underliggende enheter. Dette tilsvarer lønnskostnader på omtrent seks millioner kroner for 2024. Klager påpeker også at 2024 var et spesielt år med fusjon, og at både medlemskontingent og frivillig innsats var lavere enn vanlig.
- (8) Klager viser videre til at det er flere frivillige som bistår i arrangementer på dugnad. Dette har stiftelsen ikke registrert timer på. De timene stiftelsen har oppgitt i søknaden gjelder ansvarspersoner med et tydelig og allokert ansvar. Den ulønnede innsatsen er derfor i realiteten langt høyere enn det som er oppgitt i søknaden. Klager anfører også at det må legges vekt på den frivillige innsatsen i underenhetene og i tilknyttede virksomheter i konsernet. Vedlagt klagen var det en oversikt over frivillig innsats i underliggende og tilknyttede virksomheter. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.
- (9) I forbindelse med behandlingen av klagen, etterspurte Lotteritilsynet ved brev 21. januar 2026 om en redegjørelse fra stiftelsen for de frivillige timene som det ble opplyst om i vedlegg til klagen. Vedlegget inneholdt en oversikt over frivillig innsats utført i 2025. Lotteritilsynet ba derfor om at stiftelsen sende inn korrekte tall for 2024.
- (10) Klager sendte i brev 4. februar 2026 en oversikt over gratis arbeidsinnsats i underliggende og tilknyttede enheter for 2024. Oversikten viser at den samlede ulønnet innsatsen var på 25 886 timer.
- (11) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen og sakens dokumenter med innstilling 16. februar 2026 til Lotterinemnda for behandling, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 33.

Det rettslige grunnlaget

- (12) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften). Forskriften er nå opphevet, men var gjeldende for søknadsrunden 2025.
- (13) Formålet med kompensasjonsordningen er å fremme frivillig aktivitet, og ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester, jf. forskriften § 1.
- (14) Etter forskriften § 5 femte ledd må søkerne kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. Det fremgår videre av bestemmelsen at gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser.
- (15) Lotterinemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. Etter forvaltningsloven § 34 siste ledd kan Lotterinemnda treffe nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til Lotteritilsynet for helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (16) Stiftelsen Diakonova Haraldsplass sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 16. desember 2025 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024.
- (17) Vurderingen av om frivillig innsats er en «viktig del av virksomheten», jf. forskriften § 5 femte ledd er skjønnsmessig, hvor det blant annet kan legges vekt på forholdet mellom lønnet og ulønnet arbeid, og om søkeren har regelmessig aktivitet hvor frivillig innsats er en sentral del av virksomheten. Dette er lagt til grunn i gjeldende praksis, og er forskriftsfestet i forskrift 18. desember 2025 nr. 2719 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner § 5 andre ledd, som vil gjelde fra og med søknadsrunden 2026. Som frivillig innsats likestilles gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver, jf. forskriften § 5 femte ledd andre setning. For at gratis arbeidsinnsats, kontingent og gaver skal regnes som frivillig innsats, må det ikke være for tett knytning til gjenytelser, jf. forskriften § 5 siste setning.
- (18) Klager har anført at det er misvisende å ta utgangspunkt i regnskapstall fra stiftelsens årsregnskap. Det vises til at virksomheten i underheten Stiftelsen Diakonova Haraldsplass avd Siljusslåttan og klagers eiendomsvirksomhet er trukket ut av søknaden, samt at både sykehjemmet og eiendomsvirksomheten kunne vært skilt ut i egne juridiske enheter. Det vises også til at seks millioner kroner av lønnskostnadene i søknadsgrunnlaget, kunne vært skilt ut i sin helhet, ettersom dette gjelder tjenesteyting til underliggende enheter.
- (19) Klager har ett organisasjonsnummer og søker om kompensasjon for hele organisasjonen, inkludert underenheten Stiftelsen Diakonova Haraldsplass avd Siljusslåttan. I henhold til forskriften § 7 første ledd første setning skal søknadsgrunnlaget beregnes på grunnlag av driftskostnader etter avgrensninger og poster det skal gjøres fradrag for, jf. andre ledd og § 6. Totale driftskostnader skal hentes fra revidert og godkjent regnskap ett år tilbake i tid, jf. § 7 første ledd andre setning. I vurderingen av om frivillig innsats er en viktig del av virksomheten, må det derfor tas utgangspunkt stiftelsens årsregnskap.
- (20) Selv om det er avgrenset og gjort fradrag for deler av stiftelsens samlede virksomhet i søknaden, er det den samlede virksomheten som skal legges til grunn ved vurderingen av om frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. En slik forståelse er blant annet lagt til grunn i Lotterinemndas avgjørelse i sak 2025/361. Dette er også tydeliggjort i ny forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner § 5 første ledd, der det er fastsatt at søkere må dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av «organisasjonens virksomhet».
- (21) Det fremgår av klagers årsregnskap for 2024 at organisasjonen mottok 1 394 896 kroner i gaver og medlemskontingent det året. Gaver og medlemskontingent utgjorde dermed en liten del av de totale driftsinntektene på 232 531 058 kroner.
- (22) I henhold til note 2 i klagers årsregnskap hadde stiftelsen 110 lønnede årsverk, og 107 147 991 kroner i lønnskostnader i 2024. Lønnskostnadene utgjorde dermed rundt 60 prosent av de totale driftskostnadene på 180 344 620 kroner. Lotterinemnda er enig med Lotteritilsynet i at lønnskostnader av et slikt omfang tilsier at organisasjonen primært har et profesjonelt preg, og at frivillig innsats ikke er en viktig del av virksomheten.
- (23) I forkant av vedtaket, etterspurte Lotteritilsynet om en oversikt over stiftelsens frivillige innsats. Klager oppga i e-post 20. november 2025 at stiftelsen hadde 660 timer gratis arbeidsinnsats i hovedkontoret til stiftelsen. I etterkant av vedtaket, har stiftelsen oppgitt

at det har vært ytterligere gratis arbeidsinnsats i underenhetene og andre virksomheter som inngår i konsernet. Klager har i e-post 4. februar 2026 gitt en oversikt over ytterligere 25 226 timer fra underliggende og tilknyttede virksomheter. Den frivillige innsatsen var fordelt slik:

- Hovedkontor stiftelsen: 660 timer.
- Siljuslåten Sykehjem: 2 500 timer.
- Domkirkehjemmet: 5 096 timer.
- Grefsenhjemmet: 2 000 timer.
- Slettebakken Menighets Eldresenter: 1 950 timer.
- Hospice Sangen lindrende senter: 1680 timer.
- Haraldsplass Diakonale sykehjem: 12 000 timer.

- (24) Klager har anført at det ved vurderingen av frivillig innsats hos et sentralledd, kan legges vekt på den frivillige innsatsen hos underledd, jf. forskriften § 5 sjette ledd. Den frivillige innsatsen knyttet til Domkirkehjemmet, Grefsenhjemmet, Slettebakken menighets eldresenter og Haraldsplass Diakonale sykehus kan etter nemndas syn ikke tas med i beregningen av klagers frivillige innsats. Disse virksomhetene er driftet av egne juridiske enheter, og er ikke registrert som en underenhet av stiftelsen i Enhetsregisteret. Ingen av organisasjonene som drifter sykehjemmene og sykehuset er imidlertid en del av klagers søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024, og har heller aldri søkt om kompensasjon tidligere. Det er også kun Stiftelsen Domkirkehjemmet i Bergen som er registrert i Frivillighetsregisteret. I et slikt tilfelle, kan det ikke legges vekt på disse organisasjonenes ulønnede innsats ved vurderingen av om frivillig innsats er en viktig del av klagers virksomhet. Nemnda kan ikke se at stiftelsen har dokumentert noe annet grunnlag for hvorfor disse timene skal medregnes i beregningen av klagers frivillige innsats.
- (25) Lotterinemnda legger etter dette til grunn at det kun er den frivillige innsatsen fra klagers hovedkontor på 660 timer og fra underenhetene Hospice Sangen lindrende senter og Siljuslåten Sykehjem på henholdsvis 1 680 timer og 2 500 timer, som kan tas med i beregningen av klagers frivillige innsats. Klager har dermed dokumentert 4 840 timer med gratis arbeidsinnsats i 2024.
- (26) Lotterinemnda har på bakgrunn av dette kommet til at klagers virksomhet nærmest utelukkende utføres av lønnede ansatte, og at den frivillige innsatsen fremstår som en begrenset del av den samlede virksomheten. Klager har dermed ikke dokumentert at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten, jf. forskriften § 5 femte ledd.

Konklusjon

- (27) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur